MASKEW MILLER se

AFRIKAANSE EKSAMEN-VRAESTELLE

VIR

MATRIKULASIE,

SENIOR UNIWERSITEITSEKSAMEN,
HOËR EN HOOGSTE TAALBOND.

DEUR

J. J. DU PREEZ, M.A.,
S.A. Kollege—Hoërskool, Kaapstad.

T. MASKEW MILLER,
Uitgewer van Opvoedkundige Werke,
KAAPSTAD.

SKb
439.36076
DUP

MASKEW MILLER

SE

AFRIKAANSE EKSAMEN-VRAESTELLE

VIR

MATRIKULASIE,

SENIOR UNIWERSITEITSEKSAMEN, HOËR EN HOOGSTE TAALBOND.

DEUR

J. J. DU PREEZ, M.A.,
S.A. Kollege—Hoërskool, Kaapstad.

T. MASKEW MILLER,
Uitgewer van Opvoedkundige Werke,
KAAPSTAD.

AFRIKAANS.

No, 1.

1. Verklaar kortliks die gebruik van **jy** en **u** in Afrikaans.

2. Skryf suiwer Afrikaanse sinonieme in plaas van die volgende woorde, en sê aan welke tale hul ontleen is of deur welke tale hul beïnvloed is:-

   Reparasie, affronteer, satisfaksie, affêre, sosiëteit, geologie, sillabe, petiesie, intelligent, distansie, presenteer, miserabel, unaniem, dokter, impressie.

3. Welke reëls kan ons neerlê in verband met die verbuiging van die Byw. nw.?

4. Vul in 'n gepaste woord, en gebruik elke groep dan in 'n flinke sin:—

'n uitgebreide	'n griewende ....
'n onoplosbare	'n sonderlinge ....
'n ingewikkelde	'n oorverdowende ....
'n betreurenswaardige	'n stoutmoedige ....
'n onheilspellende	'n ontmoedigende ....

5. Skryf tien idiome, wat aan die **hoof** of **kop** ontleen word.

6. Ontleed in sinne en toon aan die verband. Bespreek ook die woordsoort en funksie van vetgedrukte woorde:—

„**Dit** was, **soos** almal weet, en **darem** sê ek dit nog, in die tydvak **tussen** die twee oorloë: die oorlog hier **waar** ons alles **mee** te doen had **hoewel** ons hom nie gesoek **het** nie, en die oorlog **daargunter wat** ons gesoek het om te gaan **deursien**, hoewel ons eintlik niks **daarmee** te doen had nie, **buiten** dat dit in die belang van Suid-Afrika was."

7. Wat is die onderskeid tussen **skeidbare** en **onskeidbare** werkwoorde? Gee voorbeelde.

8. Parafraseer:—

Jong aarde se stoot het my boesem ontbloot
bo die diep van die meer;
en volswanger van lewe 't oor waat're geswewe
die gees van die Heer,
Uit die woelende nag van haar jeugdige krag
brag die aarde voort
Lewiatans-geslagte, geweldig van kragte —
storm-ontruk aan haar skoot.
Diep in my gesteente berg ek hul gebeente
die geheim van hul lewe en lot;
Maar gewek uit die sode herleef uit die dode,
na die ewig hernuwingsgebod,
die stof van d' verlede in vorme van d' hede,
in eindeloos kome en gaan;
Wat die dood my vertrou 't, ek bewaar dit as goud,
en geen grein die 'k verlore laat gaan.

9. U het pas die matrikulasie-eksamen afgelê en het aansoek gedoen om verskillende betrekkings. Twee betrekkings word u tegelyk aangebied. Skryf nou aan u hoofonderwyser en vra hom om raad.

10. Opstel:—Hoe om van boeke gebruik te maak.

No. 2.

1. Skryf 'n aantekening oor **meervoudsvorming** in Afrikaans, en lig toe met voorbeelde.

2. Bring oor in die **lydende** vorm:—

   'n Mens kan dit nie altyd reg kry nie. Hulle het gedans, terwyl ons moes werk. Ek kan dit doen. Julle kon dit ook doen. Hul sal dit nie kan doen nie. Ons sou dit kon doen. Sy sou dit kon gedaan het. Vra jy my so'n vraag! Kap die hout sonder versuim. So, het jy my verwag? Wel, ek kom, sodra ek die stuk werk afgedoen het.

3. Gebruik die volgende voegwoorde in gepaste sinne:

   Ofskoon, terwyl, voor, sodat, opdat, omdat, mits, dewyl, tensy, al.

4. **Hoop** ontleen sy meervoudsvorm aan 'n sinoniem, **verwagting**. Gee nou nog ag dergelike voorbeelde.

5. Toon aan in gepaste sinne dat die verl. deelw. van die volgende werkwoorde **swak** en **sterk** gebruik kan word:—

Aftrek, beweeg, buig, verkies, bespreek, verbreek, beskryf.

6. Wanneer word die **aanvoegende wyse** gebruik in Afrikaans? Lig toe met voorbeelde.

7. Verklaar die volgende idiome:—

(a) Sy vis agter die net.
(b) Die man wou my 'n rad voor die oë draai.
(c) Beter blode Jan dan ,,dode'' Jan.
(d) Ons moes dit op staande voet doen.
(e) Met die deur in die huis val.
(f) Daar sal geen haan na kraai nie.
(g) Die mense leef op grote voet.
(h) Hul het gou die hasepad gekies.
(i) Die vrou is goed van die tongriem gesny.
(j) Ons moet op eie wieke dryf.

8. Gee in u eie woorde die inhoud weer van ,,Die Trek Drakensberg af'' van H. H. Joubert:—

Die reusetop rys hoog uit bo die wolke
en tronend siet op wasige oorde neer.
Daaronder gaap die grondelose kolke,
Ombruis met golwe van 'n lowermeer.

Daar skram en skuur die duisend waë-wiele
en sukkel knarsend oor die klippe heen,
dog liewend wieg een duisendtal van siele —
hul troue troos by rouklag en geween.

En steen op steen skuif klotsend langs die wande
en spring die duiselende steiltes af,
om diep en stil in donk're oewersande
hul rus te vinde in 'n eeuwe-graf.

Die ego's rommel deur die diepe klowe;
die sku bewoners van geheime woud
verstom en tuur in bewing heen naar bowe,
besorgd om hulle skoon kasteels behoud.

9. Skryf 'n uitnodiging na 'n verjaarsdagmaal en die antwoord daarop.

10. Opstel:—**'n Storm op die See** of **'n Storm op die land**.

No. 3.

1. Gee aan, in hoofsaak, die verskil in spelling tussen Nederlands en Afrikaans.

2. Gebruik **voor** as voegwoord, voorsetsel en bywoord
   ,, **na** ,, ,, ,, ,, ,,
   ,, **al** as voegwoord, byv. nw., bywoord.
   ,, **baie** as byv. nw., selfstandige nw., bywoord.
   ,, **laat** as byv. nw., bywoord en werkwoord.

3. Gebruik die volgende voegwoorde in gepaste sinne:

   Indien, nog .... nog, voordat, nieteenstaande, want, òf .... òf, inteendeel, nogtans, daarenteë, tog, dog, wyl, in weerwil van.

4. Skryf o.s. stuk oor en vul in **leestekens** en **hoofletters**:—

net soos ons mensies sê vroutjie een vir een het sy ou beurtjie en hy gaan en dan kom daar maar nuwetjies om ook maar aanstons te gaan maar dieselfde sterretjies kom altyd maar weer sê engela more-aand weer en so sonder end ons mensies is verganklik die sterretjies is ewig.

(,,Sonde met die Bure.'')

5. Vorm:—

(a) bywoorde van:—

Blind, stil, groot, waar, kalm, huis, noord, sag, dag, trap.

(b) en byv. nw. van:—

Moeras, sand, dief, monster, majesteit, liefde, koning, apostel, broer, awontuur.

6. Verklaar die verskil in betekenis en gebruik elke woord in 'n gepaste sin:—

Ontspanning — inspanning — uitspanning; selfstandig — onafhanklik; onbesorg — sorgeloos; ontdek — uitvind; aarsel — twyfel; diktaat — diktee.

7. Ontleed in sinne en toon die verband aan:—

,,Van die tyd af slaap ek nie graag meer alleen in 'n kamer nie, al huur ek ook 'n kleinjong om voor my kooi te kom lê, en drink ek nie meer 'n druppel nie, ook al het ek so 'n behoefte daaraan soos ek vandag had toe ek uit die water kom.''

8. Gee die Afrikaanse ekwiwalente van die volgende idiome:—
   (a) Charity begins at home.
   (b) There is a skeleton in every cupboard.
   (c) You have let the cat out of the bag.
   (d) Look before you leap.
   (e) Out of sight, out of mind.
   (f) It's no use crying over spilt milk.
   (g) Procrastination is the thief of time.
   (h) Man proposes, God disposes.
   (i) Hunger is the best sauce.
   (j) You are quite beside the point.

9. U is op reis in Europa; skryf nou 'n brief aan 'n intieme vriend, waarin u u ondervindinge meedeel.

10. Opstel:—Die Lewensloop en Lewenswerk van 'n Groot Man uit die Vaderlandse Geskiedenis.

No. 4.

1. Wat is Frekwentatiewe, Kousatiewe, Intensiewe Priwatiewe, Denominatiewe? Lig toe met voorbeelde.

2. Bepaal die **antonieme** van die byv. nw.:—

   'n Ontkennende antwoord, 'n beknopte verhaal,
   'n voordelige koop, 'n langdurige stryd,
   stilstaande water, uitgetputte kragte,
   nuwerwetse kleredrag, 'n gewigtige saak,
   'n sagsinnige vrou, 'n toevallige ontmoeting,
   'n ingewikkelde vraagstuk, 'n alledaagse gebeurtenis.

3. (a) Gee, waar nodig, die trappe van vergelyking van :—

Doods, gepas, bloedrooi, graag, spits, dof, dwaas, lief, teenwoordig, bekwaam, vas, woes, onreëlmatig, boos, spierwit.

(b) Gee die meervoud van :—

Doel, gebrek, skildery, kangoeroe, ego, straf, pad, tree, hoera, oordeel, genot, graf, skof, gemoed, volk, lied, mof, bog, kreef, werksman.

4. Gebruik die volgende woorde in gepaste sinne om hul betekenis aan te toon :—

Monopolie, kiesafdeling, vergange, vaandels, unaniem, oortollig, ontboeseming, uitspansel, stadium, wierook.

5. Toon aan die gebruik van die onbepaalde wyse, en lig toe met voorbeelde.

6. Gebruik die volgende woorde in sinne in figuurlike betekenis :—

Kenmerk, duister, suiwer, band, bloeiende, rooskleurig, skerp, donker, stempel, brandpunt.

7. Ontleed in sinne; noem ook die woordsoorte waartoe die onderstreepte woorde behoort en toon aan hul funksie in die sin.

„**Moes daar** 'n fees op die dorp wees, **dan** was Mnr. A. die man **om** die ding te begin."

„Ons het **nog nie vir** ons vrouens aangeskaf nie, **en in** die jare, **wat** ons **saam** op skool deurgebring het, het ons **so gewend** geraak **aan mekaar**, **dat as** ons nou ander planne **sou moet maak**, dit **swaar** sou gaan.

8. Parafraseer :—

„Die d' onrust niet in 't hart en heeft,
Leeft zalig, als hy buiten leeft.
Gelukkig mens, wien 't is gegeven
By 't vreedzame en onnoozle vee,
Dat nooit noch kwaad, noch onrecht dee,
In 't veld zijn dagen af te leven!
De bloemenkrans braveert de gouden kroon,
Die 's konings zorg by nacht doet waken.
Geruster zit men onder daken,
Van riet gebouwd, dan op den hoogen troon."

(„Buitenleven" — *J. Luyken.*)

9. U het pas die matrikulasie-eksamen met sukses afgelê. Doen nou aansoek by die Hoof van 'n Opleidingskollege vir onderwysers om toegelaat te word as student.

10. Opstel :—Werkstakinge.

No. 5.

1. Verklaar en lig toe met voorbeelde:—

   Sinonieme, Antonieme, Paronieme, Homonieme.

2. **Pynig** is 'n werkwoord gevorm van die naamwoord **pyn** en word genoem 'n **denominatief**. Gee verder die benaming en afleiding van:—

   Stotter, wit, buk, dribbel, ploeg, knip, snuffel, trommel, reinig, strem, voer, vlug, vel, hik, soog.

3. Vorm woorde met **ver-** om sewe verskillende betekenisse van die voorvoegsel aan te toon.

4. Skryf in suiwer Afrikaans:—

   Jan gaan vanjaar in vir sy eksamen. Ek lyk boeke die op historie skryf. Ons het lang gewag maar ons vriend het nie opgedraai nie. Kyk, jul moet nog voor twaalf uur die trein vang. Wat is op met jou oë dat jy nou ook al brille dra. Van sulke voorregte is ons ontstoke. Ek hoop die seun sal eendag 'n verstandige man uitdraai. Op ons plaas groei ons koring, aartappels en vrugte. My Ma maak baie van my broer maar min van my. Koop my asseblief 'n papier in Adderleystraat, 'n „Burger" of 'n „Argus."

5. Gebruik in gepaste sinne om die verskil in betekennis aan te toon:—

Aandeel — gedeelte, Rooms — Romeins, Noors — noors, begroting — vergroting, inhoud — onderhoud.

6. Verklaar die volgende en gebruik in gepaste sinne:—

Ontknoping, wispelturig, kompromis, vermoedens, voortreflikheid, byderhand, ewewig, pondok, sinnebeeldig, benewelde.

7. As hoeveel verskillende woordsoorte kan die volgende gebruik word? Gebruik elke woordsoort in 'n sin en gee aan die funksie van die woordsoort:—

Wat, weinig, as, in, helder, deur.

8. Verklaar die volgende idiome:—

Iemand die hand bo die hoof hou. Gewag maak van iets. Tussen die reëls lees. Die man is op heter daad betrap. Swart op wit hê. Sy stoflike oorskot is ter aarde bestel. Die koeël is deur die kerk. Die vinger op die wond lê. Sy mes sny aan albei kante. 'n Boek ter insage kry. Die man is in die arms van Morfeus. 'n Hoë toon aanslaan.

9. Doen aansoek om 'n vakante pos—Std. VII.—in 'n Goewermentskool.

10. Opstel:—Die Hugenote en hul invloed op die geskiedenis van Suid-Afrika.

No. 6.

1. Verdeel die hulpwerkwoorde in klasse en toon aan die funksie van elke klas.

2. Gee 'n sinoniem vir elkeen van die volgende woorde:—

Retireer, argeologie, progressief, histories, pasjent, resultaat, filosoof, konklusie, loseer, monopolie, professor, krediteur, rewolusie, deputasie, biblioteek, sisteem, teologie, aksent, geometrie, importeer

3. Vul in 'n gepaste woord:—

Slegte geselskap ......, vertroue ......, met gespanne ......, die daad by die woord ......, tot strafsitting ......, 'n vergadering ......, 'n skepter ......, 'n standbeeld ......, 'n meinedige ......, belange ......, 'n onwrikbare ......, 'n naderende ......, 'n hawelose ......, 'n beproefde

4. Gee die afleiding en benaming van:—

Bibber, donder, stenig, stik, skuifel, verbitter, bedel, skoffel, hakkel, lei, swik, reis, kibbel, smak, pruttel, wek.

5. (a) Vorm byv. nw. van:—

Arbeid, eer, Europa, slaap, Spanje, drama, red, Denemarke, poësie, liggaam, Asië, dief, orde, Vlaming, Poland, musiek, reus, ly, ywersug, krag.

(b) Vorm w.w. van:—

Huis, wapens, droog, vlam, voordeel, haar, liggaam, hoof, man, kiem.

6. Gebruik in sinne om die verskil in betekenis aan te toon:—

Begryp — vergryp, ouderdom — oudheid, sterwe — sneuwel, dienstig — diensbaar, welsprekend — welbespraak.

7. Ontleed in sinne en toon aan die verband:—

„Daar ek 'n vreemdeling was en niemand wis wat hulle van my te wagte had nie, is die wetgewing taamlik sonder opposiesie deurgegaan.''

„My Pa moes goed vestaan dat die kamer en verder alles wat sy in verband met die kamer nodig had, onder haar direkte bestuur was en dat hy nie beter kon doen dan sy werk ongestoord doen en hare aan haar oorlaat.''

8. Parafraseer:—

Wees hoog genoeg vir vaders aard,
Waar vastrap krag en mannemoed
Betoon moet word in teenspoed —
Waar hinderpaal en harde werk
Hartspiere eis as staal so sterk —
Waar onreg en verdrukking wag
Op 'n beskermers mannekrag:
Wees daar getrou aan vaders aard —
Trek uit die skede vaders swaard!

Wees nie te hoog vir moeders aard,
Waar treurend naastes droewe smart
Dors na die troos van vriendehart,
Waar folterende krankheids klag
Op tedere verpleging wag
Van sagte hand, na moeders aard!
Waar nooddruf om jou almoes kerm,
Waar jou verslaag'ne smeek „Ontferm!"
Wys daar jou moeders liefdryk' aard:
Steek in jou skede vaders swaard!"

9. Skryf 'n brief waarin u u moeder geluk wens op haar verjaardag. Skryf ook 'n antwoord op die brief.

10. Opstel:—„Ons Voorouers" of „Die Goeie ou Tyd."

No. 7.

1. Verdeel die **telwoorde** in klasse en benoem hul.

2. Skryf 'n aantekening oor die **dubbele ontkenning** in Afrikaans.

3. Noem ses agtervoegsels, wat die name van manlike persone en diere aandui.

4. (a) Wat is die frekwentatiewe van:—

   Klap, skuif, trap, hak, beef, snuif, tok, kyf, spring, streef, styg, stoot, bid.

   (b) Wat is die intensiewe van:—
   Knyp, verspeel, hyg, druip, stry.

   (c) Wat is die kousatiewe van:—
   Klief, drink, nyg, wind, suig, sit, send.

5. Gebruik in sinne en toon aan die verskil in betekenis:—

   Oneerlik — eerloos, onverdraagsaam, onverdraaglik, hopeloos — wanhopig, tydelike — tydige, boeiend — interessant.

6. Gebruik die volgende werkwoorde in (a) skeidbare, en (b) onskeidbare samestelling:—

   Onderhou, deurtrek, voorkom, deurloop, voorspel, oordryf, ondergaan, onderwerp, deursny, oorweeg.

7. Verklaar die volgende idiome:—

(a) Daar sal geen haan na kraai nie.

(b) Iets aan die kaak stel.

(c) Die man het dit gedoen om 'n pluimpie te verdien.

(d) Iemand in die skaduwee stel.

(e) Haas u langsaam.

(f) Die man neem te veel hooi op sy vurk.

(g) 'n Mens moet die tering na die nering sit.

(h) Dit is jou eie honde, wat jou die seerste byt.

(i) Iemand na die mond praat.

(j) Die kat uit die boom kyk.

8. Gee die inhoud van die volgende kortliks weer:—

,,Daar 's iets wat ons soek
in die duistere boek
van die eeue.
Ons voel of ons wag,
ons voel daar 's nag
in ons lewe,

waar 'n dag uit kan gloor
wat ons êrens verloor
maar onthou het,
soos 'n man, oud en blind
swakkies heug wat, as kind,
hy aanskou het.

Hoe is al wat is?
Ons wens dat ons wis.
En 'n kleinheid gevind
maak ons bly soos 'n kind
  wat gehoor het
iets wat hy erken,
sinds sy tuisdae ontwen
  en verloor het.

Maar ons voel: dit is wel
dat daar perk is gestel
  aan ons wense,—
soveel skoner die dag
wat ons anderkant wag
  oor die grense.

(„Die Saaier" — *Celliers.*)

9. Beantwoord die volgende advertensie:—

PLAASBESTIERDER GEVRA.

Gehude Man, bekwaam, vertroubaar en sober; saai, wingerd, en vee; plaas naby Piquetberg — Doen dadelik aansoek: Cruywagen en Theron, Piquetberg.

10. Opstel:—Arbeid Adel.

No. 8.

1. Wat is **beeldspraak** of **stylfigure?** Waarom maak ons so dikwels gebruik daarvan? Verklaar en lig toe met voorbeelde:—Metonimia, sinegdogee, Hiperbool.

2. Skryf 'n sinoniem in plaas van elkeen van die volgende woorde:—

   Afbreuk, driftig, oortollig, ontslaap, naaap, hoogmoedig, verdelg, vertrek, wins, aarseling, repareer, inspirasie, onpartydig, rusteloos, verbond, probleem, swerwe, buitegewoon, woede, besware, deftig.

3. Gebruik die volgende woorde in gepaste sinne:—

   Diplomatiek, versoen, kluisenaar, vraagbaak, gemeenplaas, atelier, geweldenaar, boekstaaf, ommegang, oorlewering.

4. Skryf 'n aantekening oor die woordskikking of die opvolging van woorde in die enkelvoudige sin in Afrikaans.

5. Vorm werkwoorde met **be-** en **ont-**, en toon aan deur voorbeelde dat die betekenis van die twee voorvoegsels verskil volgens die verskillende werkwoorde.

6. Noem die rededeel waartoe die vetgedrukte woorde behoort, en toon aan hul invloed en werking in die sin:—

   (a) Ons **moet die** man sien **vertrek.**

   (b) **Watter** mense was **nog teenwoordig behalwe Jan.**

   (c) **'n Trop** skape wei **langs** die hellings van die **gebergte.**

   (d) Die **leër is gister teruggeroep** en **het dadelik begin klaarmaak.**

(e) Die **ysters** lyk **mooi maar** kos **baie**.

(f) **Liefde** is **sterker dan goud in ons twintigste eeu**.

7. Gebruik in goeie volsinne:—

In duie val. Op die agtergrond geraak. Die vlag stryk. Op die keper beskou. Oorhoop lê. Te beurt val. Van kant maak. In die eg tree. In volle swang. Op goeie geloof. Genadebrood eet. In gebreke bly. Agter die slot sit.

8. Ontleed in sinne en toon aan die verband:—

As jy miskien nog, met jou maat
Bo in die dorp sit lag en praat,
Vergeet jy, jy moet huistoe gaan,
Anders sal oompie vir jou slaan;
Hy sit al by die vuur en brom,
„Ek kry hom soos hy huistoe kom."

(*Reitz.*)

9. Parafraseer:—

AVONDWANDELING (*H. Tollens*).

Wien laat dat purprend Westen koel? —
Dan sweven als op donzen schachten
Geliefde beelden om ons heen;
Dan wemelt droom aan droom dooreen
En zielsgepeinzen en gedachten.
De ontroering grypt ons in 't gemoed,
Haars ondanks wordt de ziel bewogen;
Er klopt een heimwee in ons bloed;
Soms wissen wij 'n traan uit de ogen,
Onwetend, wat hem druppelen doet.

10. Opstel:—„Die Vrouestemreg."

No. 9.

1. Gebruik die volgende woorde in sinne in figuurlike betekenis :—

   Flou, skitterend, koel, kapitaal, adder, wagwoord, goue, vloed, rein, ~~[illegible]~~, lokaas.

2. Hoe word die **gebiedende wyse** uitgedruk in Afrikaans? Lig toe met voorbeelde.

3. Verklaar :—

   Metafoor, sarkasme, ironie, allegorie, inversie. Lig toe met voorbeelde.

Gebruik in gepaste sinne om die verskil in betekenis aan te toon :—

   Aanvulling — vervulling, gemiddeld — bemiddeld, besien — ontsien, oortollig — oordadig, landbou — bouland.

5. In welke opsig is die volgende werkwoorde onreëlmatig? :—

   Is, weet, mag, kan, dink, wil, sou.

6. Vorm byv. nw. met die agtervoegsels :—

   Saam, loos, haftig, ies, lik, erig, agtig, ig, baar. Gee aan die krag van die agtervoegsel in elke woord.

7. Skryf 'n aantekening oor die aaneenskrywe van woorde — met, en sonder die koppelteken.

8. Parafraseer:—

DIE OUE PUT (*Totius*).

Ginds op 'n knoppie, wydgeleë,
ver van die woel'ge werf en weë,
armoedig lê en skaars beskut,
in middagslaap, die oue put.

Geen vogel laat sy lied daar klinke
geen doringboom sy skadu sinke
op leiklip-brokkies wat lê braai
in middaggloed s'n ligte laai.

Verwaarlosing s'n ongenade
spreek uit die stukke pale en drade,
waarbinne staan 'n slingerwiel:
die toegang tot 'n diepe siel, . . .

Straks gaan die skapies almaal hene
en is die putters weer verdwene,
en niemand dink dan langer om
haar so vervalle heiligdom.

Haar lewe is as die moederlewe:
by ondank immer bly te gewe;
maar 'k hoor as hul is heengegaan
diep-onder tap . . . 'n watertraan!

9. Skryf 'n brief aan u leraar, waarin u hom vra vir 'n getuigskrif van karakter en gedrag. Meld waarvoor u die getuigskrif wil gebruik.

10. Opstel:—„Die Naturelle-vraagstuk."

No. 10.

1. Verklaar en lig toe met voorbeelde:—

Woordspeling, personifikasie, eufemisme, kliemaks, litotes.

2. Vorm byv. nw. van die woorde tussen hakies:—

(Provinsie) regering, die (Persië) koning, 'n (lommer) boom, 'n (wysgeer) betoog, 'n (demokraat) bestuur, 'n (raadsel) vraagstuk, 'n (kondiesie) voorstel, 'n (Patagonië) onderwyser, 'n (konvensie) gedrag.

3. (a) Skryf die meerv. van:—

Eg, oog, betoog, hotel, wig, vlaag, maag, pad, voog, knie.

(b) Gee die vroulike vorm van:—

Dief, spreker, monnik, tesourier, sekretaris, prins, voog, leerling, akteur, dienaar, prinsipaal, aap.

4. Vul in gepaste voorsetsels:—

In afwagting ...... 'n vriend, in vergelyking ......, iemand terg ......, afwyk ......, instem ......, hoop ......, bekommer ......, voet ...... stuk hou, aanleg betoon ......, skaam ......, kyk ......, dit behoort ...... skryf ......, hul onderskei hul ......

5. Skryf in die **Indirekte Rede**:—

„Jou ma lyk maar regte siek te wees,'' sê Miemie om tog wat te sê.

„Ma is al lank siek,'' antwoord Mary; „maar dit is veral die ongerustheid oor my broer, wat haar so erg maak.''

Ek wis nie dat jy 'n broer had nie. Hy was seker nooit hier nie.''

„Hy was eenmaal hier en toe net vir een nag. Hy is die aand laat gekom en die volgende oggend vroeg weer weg, voordat dit reg dag was ...... Maar wat makeer Miss?''

„O, dit is niks,'' sê Miemie, „'n speld het my gesteek.'' ......

„Ek sal vir jou ma 'n bietjie kragtige sop stuur,'' sê tante, „en môre weer kom kyk. Hou maar goed, niggie. As julle hulp nodig het, laat dan net weet. Nou, tot weersiens!''

6. Gebruik in sinne om die verskil in betekenis aan te toon:—

Spraaksaam — welsprekend, beweegbaar — beweeglik, bewusteloos — onbewus, veldslag — slagveld, verstoke — ontstoke, edel — adellik.

8. Wat is 'n **Uittreksel** (Précis of verkorte inhoud), en wat is die vernaamste eienskappe van 'n goeie uittreksel?

9. Bespreek in 'n brief aan jou vriend die verdienstes (inhoud, styl, taal ens.) van 'n boek, wat jy onlangs gelees het en wat jy aanbeveel.

10. Opstel:—,,Die Toekoms van die Lugvaart."

No. 12.

1. Aan watter tale ontleen Afrikaans die volgende woorde:—

   Abba, kleim, baie, baadjie, karo, kierie, ghwarrie, olie-kolonie, bredie, aia, impi, tronk, indoena, dagga, mamba, boegoe.

2. Verklaar:—

   Fabel, gelykenis, heldedig, puntdig, blyspel, treurspel. Lig toe met voorbeelde.

3. Wat is 'n Anglisisme? Skryf die volgende sinne oor in suiwer Afrikaans:—

   (a) Ek sal nie langer opsit met jou parmantigheid nie.

   (b) Sê ons, asseblief, wat is die tyd.

   (c) Die sterk lig lig die kamer al te mooi op.

(d) Kom, ek wil jou vandag 'n koppie tee staan.

(e) Ek het hom tog so 'n kyk gegee dat hy nie geweet het wat te doen nie.

(f) Ons is baie angstig om die resultate te weet.

(g) Kom, ons gaan 'n bietjie waak na die dorp.

(h) Hoeveel merke het jy gewen in die laaste eksamen?

(i) Die leerling moes tien lyne oorskryf.

Vorm 'n samegestelde sin, wat bestaan uit twee hoofsinne (aaneenskakelend verbind), 'n onderwerpsin, en 'n byv. bysin.

5. Gee vyf idiome aan die dierewêreld ontleen, vyf aan die boerdery, en vyf aan die Bybel.

6. Skryf aantekeninge oor die infinitief sonder **te**, met **te**, en met **om te**.

7. Maak 'n uittreksel (Précis) uit „Die Stem van Suid-Afrika" deur *C. J. Langenhoven*:—

Uit die blou van ons hemel, uit die diepte van ons see,
Oor ons ewige gebergtes waar die kranse antwoord gee
Deur ons ver verlate vlaktes met die kreun van ossewa —
Ruis die stem van ons geliefde, van ons land Suid-Afrika.
Ons sal antwoord op jou roepstem, ons sal offer wat jy vra:
Ons sal lewe, ons sal sterwe — ons vir jou, Suid-Afrika.

In die merg van ons gebeente, in ons hart en siel en gees,
In ons roem op ons verlede, in ons hoop op wat sal wees,
In ons wil en werk en wandel, van ons wieg tot aan ons graf —
Deel geen ander land ons liefde, trek geen ander trou ons af.
Vaderland! Ons sal die adel van jou naam met ere dra:
Waar en trou, as Afrikaners — kinders van Suid-Afrika.

Skryf die volgende brief in die indirekte rede:—

Durbanville,
11 Aug. 1922.

Die Redakteur van „Die Burger,"
Kaapstad.

Meneer,

Die publiek is u seker baie dankbaar dat u so kragtig opgetree het teen die verderflike voorwaardes wat genl. Smuts Rhodesië aanbied, om die Rhodesiërs tog maar te beweeg om by die Unie aan te sluit. Een en ander het ook reeds sy stem in „Die Burger" daarteen verhef ......

Ek herhaal: daar is geen oomblik tyd om te verlies nie; daar moet dadelik en kragtig opgetree word.

Die uwe,
NON-PARTY-MAN.

9. Iemand, wat in u belangstel, bied u £1,000 aan, as u verder wil gaan studeer. Beantwoord nou die brief van u weldoener en sê hoe u meen om die geld te bestee.

10. Opstel:—,,Besin eer jy Begin."

No. 13.

1. Noem 'n paar woorde wat Afrikaans ontleen aan elkeen van die volgende tale:—

   Latyn, Engels, Frans, Duits, Maleis-Portugees, die Hottentotse en Bantoe-tale.

2. Noem al die voorvoegsels wat in verband met werkwoorde gebruik word.

3. Gebruik in sinne om die verskil in betekenis aan te dui:—

   Tere — têre, wrok — wraak, komies — komiek, wettig — geldig, bekwaam — geskik, amp — ambag.

4. Gebruik in gepaste sinne:—

   Ten opsigte van, in swang, aanleg betoon, in beslag neem, op staande voet, na aanleiding van, ter bekragtiging van, in voorraad, in der minne.

5. Vorm 'n samegestelde sin, wat sal bestaan uit twee newengeskikte sinne (teenstellend verbind), die eerste waarvan 'n gesegdesin bevat en die twede 'n byw. bysin van toegewing.

6. Verklaar die taalfigure wat in o.s. voorkom:—

(a) En die skare skuim en sketter,
Skater skor met dronk gebaar.

(b) En nog swoegt de vlyt!

(c) O neen toch, ranke ruischend riet
Myn ziel misacht uw tale niet.

(d) Ek sien, ek kom, ek oorwin.

7. Hoe word 'n verbod in Afrikaans uitgedruk?

8. Parafraseer:—

(a) Harde stenen slypen yser
Harde stoten maken wyser.

(b) Wie spreekt, die saeyt,
Wie hoort, die maeyt.

(c) Tucht baart vrucht.

(d) God vrezen is 'n goed begin,
De grond der wysheid schuilt er in.

(e) Zo veel mans zyn in een man
Als hy vreemde talen kan.

9. U het 'n wandelstok in 'n trein vergeet. Skryf nou na die verloregoedere-kantoor om te verneem of die stok, waarvan u 'n beskrywing moet gee, daar aangekom het. Skryf ook 'n antwoord op die brief.

10. Opstel:—,,Die Verwoestende Krag van Water."

No. 14.

1. Skryf die Afrikaanse vorm van:—

   Enthousiasme, chemie, chaos, shilling, feliciteren, eeuwig, risiko, franco, affaire, lyriek, Chinese, bureau, theorie, manuscript, cafè, autenthiek, universiteit.

2. Verklaar:—

   Jambe, anapes, trogee, daktiel, amfibrag, spondee.

3. Gebruik de volgende woorde in figuurlike betekenis:—

   Skerp, bederf, dood, boek, yster, hoog, blind, brand, sterk, hoof.

4. Toon aan in sinne die verskil in betekenis :—

Stoffig — stoflik, lommer — skaduwee, vals — oneg, bejaard — afgeleef, langdurig — duursaam.

5. Gebruik die volgende woorde in gepaste sinne :—

Staathuishoudkunde, periodiek, bolsjewisties, skadevergoeding, ekonomies, psigologies, 'n deskundige, onstigtelik.

6. Verklaar die taalfigure in o.s. :—

(a) De wouden herhalen hun feestelik lied;
Ook swygt in die dalen de leeuwrik niet.

(b) O, treurig die wysie
Op d' ooswind se maat,
Soos die lied van 'n meisie
In haar liefde verlaat.

(c) Die jeug is die lente van die lewe.

(d) En langs my deur se onder-ruit,
Daar loer die nag so swart as kruit!

(e) Die dag is warm; die arbeiders trek dou.

7. Vorm samegestelde sinne :—

(a) Versterkend-aaneenskakelend verbind.

(b) Skeidend-teenstellend verbind.

(c) Oorsaaklik verbind.

(d) Verdelend-aaneenskakelend verbind.

8. Parafraseer:—

(a) (Die Boere-vrou.)

„Haar wese is erns, sy gaan haar weg in swye gehoorsaam op die weg van lange lye; Suid-Afrika, u moeder in haar wee — wat aan die wêreld 'n nasie gee."

(b) „Dis die blond,
dis die blou;
dis die veld,
dis die lug
en 'n voël draai bowe in eensame vlug —
— dis al.
Dis 'n balling, gekom
oor die oseaan,
dis 'n graf in die gras,
dis 'n vallende traan,
— dis al."

9. Verdeel die voornaamwoorde in klasse, benoem hul, en gee twee voorbeelde van elke klas.

10. Opstel:—„Sport."

No. 15.

1. Verklaar:—

Apostrofe, antonomasia, litotes, uitroep. Lig toe met voorbeelde.

2. Wat is die verskil in vorm en gebruik tussen die swak verl. deelw. en die sterk verl. deelw.?

3. Maak 'n uittreksel uit die volgende Reuter-telegram en gee 'n gepaste opskrif daarby:—

„By ver die grootste slag wat sedert die begin van die oorlog in die Vrystaat gelewer is, dreig in Cork. Volgens berigte uit Dublin het die landing van Vrystaatse magte rustig gedurende die nag plaasgevind. Die ongeреёldes het die poging verwag maar is deur die Vrystaters uitoorlê deur die oorskeping uit die troepskepe van duisende manskappe na klein rivierbote wat op drie verskillende plekke die manne aan wal gesit en daarna die geskut oorgebring het.

'n Amptelike Vrystaatse berig meld dat die einde van die oorlog in sig is. Die val van Cork word elke uur verwag, maar op die oomblik bied die opstandelinge heftige teenstand en dreig om hul sterk stelling, nl. Cork, sonder ten minste 'n groot slag, wat miskien verskeie dae sal duur, prys te gee.

4. Gebruik die volgende woorde en woordgroepe in gepaste sinne:—

Aanspreeklik, in aanmerking neem, gevaarte, oorspanne, na bevind van sake, wispelturig, te kus en te keur, tot tyd en wyl, vitterig, sitaat.

5. Vorm 'n samegestelde sin, wat sal bestaan uit twee newengeskikte sinne (oorsaaklik verbind), 'n voorwerpsin, 'n byv. sin, en 'n byw. bysin van tyd.

6. Gebruik die volgende woorde in gepaste sinne om die verskil in betekenis aan te toon:—

Onverstandig — verstandeloos, slaafs — Slawies, deugsaam — deugdelik, verag — minag.

7. Skryf die verl. deelw. van:—

Na-aap, raadpleeg, herberg, herenig, handhaaf, deurreis, argwaan, teleurstel, onderhandel, mooipraat, mishaag, voltooi.

8. Parafraseer:—

Als de ziele luistert
spreekt het al een taal dat leeft,
't lyzigste gefluister
ook èn taal èn teken heeft:
blaren van de bomen
kouten met malkaar geswind,
baren in de stromen
klappen luide en welgezind,
wind en wee en wolken,
wegelen van Gods heiligen voet,
talen en vertolken
't diep gedoken woord zo zoet ......
als de ziele luistert!

9. Skryf na die poskantoor van u dorp of stad 'n brief, waarin u aansoek doen om 'n telefoon in u private woning te kry.

10. Opstel:—,,Rome is nie in een dag gebou nie.''

No. 16.

1. Wat is (a) samestelling, (b) afleiding, (c) samestellende afleiding? Lig toe deur voorbeelde.

2. Wat is humor? Gee voorbeelde van egte humor in ons Afrikaanse idiome.

3. Toon aan in sinne die verskil in betekenis:—

   Onskuldig — skuldeloos, doods — dodelik, kortstondig — onbestendig, tabel — tafel, bedrag — verdrag.

4. Noem die taalfigure in o.s.:—

   (a) Die awendster
   wenk al van ver
   en die velde slaap omheen.

   (b) Haar naald blink nes 'n weerligstraal.

   (c) De tand des tyds toont zich hier.

   (d) Ons vertrek vanaand na die goudstad.

   (e) Saul het sy duisende verslaan, maar David sy tienduisende.

   (f) Die mens wik; God beskik.

5. Skandeer die volgende:—

   Dié osse stap aan deur die stowwe,
   geduldig, gedienstig, gedwee;
   die jukke al drukkend hul skowwe,
   hul dra dit getroos en tevree.
   (*Celliers.*)

Ek slaap in die rus van die eeue gesus,
ongesien, ongehoor,
en dof en loom in my sonne-droom
ongewek, ongestoor.

(*Celliers.*)

Trippel-trappel op en af
Oor die kamervloer!
Mammie's skatlam skaterlag —
Wat 'n wild rumoer!

(*Joubert.*)

6. Vul in die nodige leestekens en hoofletters:—

As oorlede meneer brand net geweet het, hoeveel misbruik die mense van sy ou welbekende spreekwoord alles sal reg kom sou maak dan het hy miskien dit nooit so baie gesê nie hoewel hy dit tot troos kon hê dat op die een of ander manier die mense van adam se tyd af al die gedagte dat alles sal reg kom misbruik het ja dat alles sal regkom met gebed en werk en uithou dit is waar maar op 'n ander manier nooit nie.

7. Ontleed die stuk in vraag 6 in sinne en toon aan die sinsverband.

8. Parafraseer:—

Droom is 't leven, anders niet;
't Glyt voorby gelyk een vliet,
Die langs steyle boorden schiet,
Zonder ooyt te keeren.
d' Arme mensch vergaept syn tyt,
Aan het schoon der ydelheid,
Maar een schaduw die hem vlyt,
Droevig! wie kan 't weeren?
d' Oude gryse blyft 'n kind,
Altyd slaap'rig, altyd blind;
Dag en uure,
Waart en duure,
Word verguygelt in de wind.
Daar me glydt het leven heen,
't Huys van vel, en vlees, en been,
Slaat aan 't kraaken,
d' Oogen waaken,
Met de dood in duysterheen.

(,,Air" — *Bilderdyk.*)

9. Verdeel die **Bywoorde** in klasse en benoem hul. Gee twee voorbeelde van elke klas.

10. Opstel:—,,Die Waarde van 'n Uniwersiteits-opleiding."

No. 17.

1. Bepaal die teëstellinge van die vetgedrukte woorde:

Iemand **begunstig**, 'n **seldsame** voorval, 'n **afstotende** voorkoms, **ingekankerde haat**, **konserwatiewe** maatreëls, 'n **langdradige** preek, 'n **minagtende** houding, 'n **verwaande gek**.

2. Maak byv. nw. van die woorde wat tussen hakies geplaas is:—

'n (sentiment) meisie; 'n (sarkasme) antwoord; 'n (werktuig) beweging; 'n (nasie) lied; (dwing) onderwys; 'n (kritiek) tydperk; 'n (slyp) vent; (tradiesie) ooreenkomste; (argitek) oogpunt; (filoloog) studie.

3. Verklaar die volgende idiome:—
   (a) Die hele boel het op die vlakte gekom.
   (b) Ons weet wat hy in sy skild voer.
   (c) Die maatreël het die deurslag gegee.
   (d) Die man skiet graag met 'n hoë versier.
   (e) 'n Sondebok maak van iemand.
   (f) Hy het my raad in die wind geslaan.
   (g) Hy is 'n klein jukskeitjie met 'n groot kop.
   (h) Salig is die besitters.

4. Bespreek die taalfigure in o.s.:—
   (a) Ek sal dit verkry, al moet ek die wêreld omkeer.
   (b) Dis baie beleef om 'n dame te groet en nie jou hoed af te haal nie!
   (c) Vergeet was die les.
   (d) Die man het hom nie aan die waarheid gehou nie.
   (e) Hy het gerook soos 'n lokomotief.
   (f) Die persoon is nie dom nie.
   (g) Ons woon in die studente-stad.
   (h) Lief en leed met mekaar verslyt.
   (i) Die ketel kook.
   (j) Silwer en goud het ons nie, maar wat ons het gee ons jou.

5. Toon aan die betekenis van die volgende woorde in gepaste sinne:—

Oorspanning, onthuts, belangeloos, onsindelik, personeel, tesourier.

6. Bespreek die styl van die volgende sitate:—

(a) Aldus ging Mev. Dorbeen voort op hartroerende wyse het hartroerende meesterstuk des groten Borgers te bederven. By het derde koeplet begonnen haar ogen te rollen, en by het vierde rolden zy zo zeer, dat ik vreesde dat zy van haar wangen afrolden zouden.

(*Hildebrand* — „Die Famielie Stastok.")

(b) Het eigenaardige van dit vertrek is dat de patiënt het binnentreedt met een witte das, een wit gezicht, en een zwart pak klederen, ... De patiënt gaat op de tafel zitten, en de vrienden lopen heen en weer. De patiënt fluistert, en de vrienden spreken luid.

(*Hildebrand* — „Gerrit Witse.")

(c) Met het hoofd in de wolken,
Den voet in de kolken,
Staat by golvengeklots
Naakt en eenzaam de rots.
Te vergeefs op zyn toppen
Zygen morgendauwdroppen!
Te vergeefs ziet de maan
Lieflyk starend hem aan!
En geen zomerluchtzwoelte
En geen avondwindkoelte
Vermag iets op de aart
Van het yskoud gevaart.

(*Da Costa* — „De Barre Rots.")

7. Parafraseer 6 (c).

8. Skryf 'n brief aan 'n vriend oor jul laaste **skoolkonsert.**

9. Bespreek die meervoudsvorm **kinders** en noem nog ses meer woorde van dieselfde soort.

10. Opstel:—,,Tweetaligheid: Voor- en Nadele."

No. 18.

1. Verklaar die betekenis van die volgende en gebruik elke woordgroep in 'n gepaste sin:—

   In die war raak; paal en perk stel; iemand in die nek kyk; op dieselfde lees skoei; in die gewoonte berus; 'n steen des aanstoots; ter elfder ure; vol fiemies wees.

2. (a) Vorm verkleinwoorde van die volgende:—

   Gat, stof, stoof, lesing, blad, blaar, wa, prinses, merrie, stroom, koring.

   (b) Skryf die meerv. van die volgende:—

   Artillerie, sloop, hemp, krietikus, notaris, oorlog, sieraad, lewe, gelid, deug, nederigheid.

3. Toon aan in sinne verskillende betekenisse van elkeen van die volgende woorde:—

   Blaar, blaaie, las, lei, maat, bal, stof, gif, kies, lig.

4. Bespreek die taalfigure in o.s.:—

(a) Hul het Moses en die profete gehad.

(b) Geleerdheid en mag, skoonheid en wysheid, het in die gebou byeengekom.

(c) Onse Jan is in die jaar 1909 die ewige rus ingegaan.

(d) Vandag slag ons die gemeste kalf.

(e) „En het geschiedde op de middag, dat Elia met hen spotte, en zeide: Roept met luider stem, want hy is een God; omdat hy in gepeins is, of omdat hy wat te doen heeft, of omdat hy een reize heeft; misschien slaapt hy, en zal wakker worden."

(1 Kon. 18: 27.)

5. Verklaar en lig toe met voorbeelde:—

Oorganklike werkwoord, onoorganklike werkwoord, klanknabootsing, tweeklank, onderskikkende sinsverband.

6. Bespreek die styl van die o.s. sitate:—

(a) Zyn knevels streek hy op; zyn kuif rees, zonder stryken, vanzelve omhoog.

(*Staring.*)

(b)

Trippel-trappel op en af
Oor die kamer-vloer!
Mammies skatlam skaterlag,
Wat 'n wild rumoer.

(*Joubert.*)

(c) Dit kraak deur die brekende brokke
die opdraends is ver en is swaar,
dit knars in die knakkende knokke
maar hul beur en die vrag bring hul daar.
(*Celliers.*)

(d) Nee Japie! my skapie, ek wil jou graag hê,
Maar om jou nou reguit die waarheid te sê:
Jou stewels die ruik sò dat ek nie kan hou
En dáárom net draai ek my kop weg van jou.
(*Melt Brink.*)

7. Skandeer sitate (b), (c) en (d) van vraag 6.

8. Maak 'n uittreksel (précis) uit „Het Liedje van Verlangen":—

Een knaapje leunt aan moeders skoot
Vol slaap de knippende ogen,
En houdt zich wakker, taai en groot,
Met knikkebollend pogen.
Hy 's bang in 't donker, bang alleen;
Hy wil niet heen,
Blyft talmen, treuz'len, hangen.
Het dwaze jongske dwingt,
En zingt
Een liedjie van verlangen.
Reeds half het offer van de dood,
In dorre levensgaarde,
Bukt zich 'n grysaard naar de schoot
Der trouwe moederaarde.
Maar zeg hem niet: 't is tyd van rust!
Schoon afgeleefd in iedre lust,

Hy hunkert nog te blyven:
Hy zucht en hygt, maar juicht en lacht,
Hy leeft slechts om, met kunst en kracht,
De doodslaap te verdryven.
Hy 's bang in 't donker — bang alleen;
    Hy wil niet heen,
Blyft meedoen, beuz'len, hangen.
    De dwaze grysaard dwingt,
        En zingt
Een liedje van verlangen.

9. Beantwoord o.s. advertensie:—

BENODIG.

Senior Klerk; ervaring in algemeen kantoorwerk, boekhou, en lewensversekerings-assuransie teen ongelukke. Doen dadelik aansoek en meld opleiding, bevoegdhede, ervaring, ens.

Die Bestuurder,
S.A.N.T.A.M.

10. Opstel:—,,Die Voortrekkers.''

No. 19.

1. Noem die vernaamste karaktertrekke wat 'n goeie styl openbaar. Noem soveel verskillende soorte styl as u kan.

2. Wat beteken:—

'n Judaskus, 'n Jobstrooster, 'n Mara, 'n Ebenaeser, 'n Elim, in die arms van Morfeus, die Gordiaanse knoop, 'n aanbidder van Bacchus, 'n Tantalusgenot, die swaard van Damokles, 'n Herkules, 'n Demosthenes, 'n Vondel, 'n Rembrandt, 'n Nestor.

3. Vorm byv. nw. van die volgende woorde en gebruik elkeen attributief in 'n gepaste sin:—

Verwerf, verberg, opskiet, herberg, beskryf, verneem, gebuig, waak, wek, opwen, nalaat, aftrek, uitspan, oorgee.

4. Verklaar die volgende idiome:—

(a) Die pot verwyt die ketel.
(b) Die man se Moses is dood.
(c) Moenie ou koeie uit die sloot haal nie.
(d) Jan het omgedraai huistoe met lood in sy skoene.
(e) Hy sit vir spek en boontjies in die klas.
(f) 'n Profeet wõrd nie in sy eie land geëer nie.
(g) 'n Nuwe besem vee skoon.
(h) Die man eet nou genadebrood.
(i) My buurman leef op al te grote voet.
(j) Ek het 'n hekel aan die man.

5. Verklaar die volgende digsoorte:—

Epiese, dramatiese, lieriese, didaktiese, poësie. Noem twee voorbeelde van elke soort uit die Afrikaanse en Nederlandse Letterkunde.

6. Noem drie verskillende soorte afleiding, en gee vyf voorbeelde van elke soort.

7. Bespreek die **styl** van die volgende sitate:—

(a) 'k Was jong, en vroeg: wie is de Vrye Man?—
Een Grijsaard antwoordde op mijn vragen:
't Is Hij, die, zonder **morrend klagen,**
Het onverkrygbare missen kan.

(*Staring* — „Vryheid.")

(b) Terwyl deze **Narcissus** nog bezig was **zyn kompliment te maken**, kwam er, met veel **schutterigheid** en een **zeer verhitte kleur**, een dame binnentreden van een jaar of zes-en-twintig, die een zwarte **japon** droeg om te tonen dat zy bedroefd was, en een zeer blote hals om te tonen dat zij **alle behaagzucht niet had afgelegd**. Zij was noch mooi, noch lelik, zeer **blond**, en zeer **druk**.

(*Hildebrand* — „Gerrit Witse.")

(c) De afgrond roept tot de afgrond, by het gedruis Uwer **watergoten**; al Uwe **baren** en Uwe golven zyn over my heengegaan. (Ps. 42: 8.)

(d) Nyd is 'n verrotting der beenderen.

(e) Ou Theunis het al sy lewe niks gedaan nie, maar van sy rente gelewe sonder kapitaal te hê. („Die Sewe Duiwels.")

(f) Theunis en kontant geld was nie vriende nie. („Die Sewe Duiwels.")

(g) Gert sit in die Ouderlingsbank in die volle glorie van sy nuwe manel. („Die Sewe Duiwels.")

8. Skryf sinonieme in plaas van die vetgedrukte woordgroepe in vraag 7.

9. Parafraseer:—

Daar is 'n kuil,
'n holte in 'n rotsbemuurde strand,
waarin die branders ewig spoel en dreun;
en in die mond van die spelonk, daar skuim
en kook die water wild en woes, alsof
die ganse oseaan wil binnedring.
Met stormgeweld en blinde woede stuif
die golwe op hul kerkermure toe,
en teen die rotsgewelwe bruis en kraak
die felle branding — waar dit breek, en dan,
gestuit, verpletter tot die afgrond keer,
en daar verlore gaan.

Ek ken 'n siel,
nog ruimer dan die oseaan, waarin
oneindige gedagtes bruis en woel,
en met die felheid van 'n stormgety
'n uitkoms soek in enge digtertaal.

(*Fagan.*)

10. Opstel:—,,My Lewensideale."

No. 20.

1. Tot watter digsoorte behoort die volgende:—

Die klug, die puntdig, die treurspel, die treursang of elegie, die satiere of hekeldig, die blyspel, die idille, die lied, die vertelling, die heldedig?

2. Wat verstaan ons onder:—

'n Vals metafoor; eliesie; digterlike vryheid; gebroke, gepaarde, omarmende en gekruiste rym? Soek voorbeelde van elke soort in die Afrikaanse Letterkunde.

3. Vul in 'n gepaste woord en gebruik die woordgroepe dan in gepaste sinne:—

Agting ......, sy luste ......, hulp ......, iemand haat ......, 'n taak ......, 'n onoplosbare ......, 'n belofte ......, 'n diens ......, in die bres ......, hom verlustig in ......

4. Maak 'n uittreksel (omtrent tien reëls) uit die volgende stuk prosa:—

,,Rustige Karo-dorp, dromend in selftevredenheid en wyd omwoon deur slapende koprande, wat in donkerbruine pantser en ylvale groei uitgebeiteld rus teen die ewigbloue hemel aan! Vreedsame Steenberg, langsaam opgegroei in jou kleine kring van sukkelwerksaamheid, waar Februarie ewe eentonig en traag sig uitrek as Januarie, waar dieselfde mense elke dag langs die met populier en peperboom skraal beplante strate heendrentel sonder die haastige tred en verwarde blik van die stadbewoner, waar die son kan skroei in sy Afrikaanse wreedheid en die stofstorme oor kan heendreun dae, weke aaneen, veragtend in hul woeste triomftog die handwerk van die kleine mense, wat daar saamwoon

in die kolletjie van beskeie beskawing — dorp, waar alle geluid en rumoer van menslike bedrywigheid nietig wegsterwe soos die breek van 'n dun, droë takkie in 'n ontsaglike woud, — dorp, wat met al jou geboue, tuine, bome, en mense as 'n nouliks sigbare stippie wegsink in die omsluiting van eindelose velde en bloue lug ...... jy sal vir die eerste maal in jou bestaan kennis maak met moderne oorlogvoer; jy sal tot in jou binnenste deurwoel word deur losgelate hartstog en bandelose vryheid; honderde en duisende sal jou deurtrek en uit jou vredige eensaamheid sal opstyg die rumoer van waens en ruiters; die skaterlag van oorwinning en voordeel sal oor jou heengalm, maar ook die vloeke van teleurstelling en wraak!"

(*Malherbe* — „Vergeet Nie.")

5. Bespreek die styl van die aangehaalde stuk in vraag 4.

6. Soek uit voorbeelde van taalfigure of beeldspraak in vraag 4, en benoem hul.

7. Gee die sinsontleding en sinsverband van die aangehaalde stuk in vraag 4.

8. Soek uit al die voornaamwoorde, bywoorde, en voegwoorde in vraag 4, en benoem hul.

9. Skryf oor in die **direkte rede**:—

Jan spring op sy, groet die niggie, en sê dat sy hom baie laat skrik het, dat, as sy lelik was, sy hart seker botstil sou gaan staan het van skrik.

Die eerste woord, wat Mev. Berger kon inkry was die vraag of hy daar was. Jan antwoord dat as hy daar was hy natuurlik nie ook op 'n ander plek kon wees nie. Hy wens hul geluk dat hul kind gesond is, en dat hul neef Louis op pad is van 'n miljoenêr te word. Hy vra sy niggie om te wag, want hy wou gou die kar huistoe stuur.

10. Gee kortliks die inhoud van die volgende gedig in u eie woorde weer:—

Wie na die oppervlakte
van stil diep water kyk,
gewaar alleen die blare
en slyk wat bo-op dryf;

Maar wie sy oog veel dieper
as na die oneind'ge rig,
hy sien die donker aarde
vol diepte en vol lig;

Hy sien geen vuilswart water
of modderbodem meer,
maar in die hart van die aarde
die hemel omgekeer.

Daar dryf die los wit wolkies
soos skepe op die see,
soos op die somerlandskap
verspreide troppe vee.

Hy sien die hoë hemel
so diep daaronder welf,
so rein en ongemete
soos lig en diepte self.

So is in alle dinge
'n diepte te ontdek,
waar suiwere siel van skoonheid
sig aan die stof onttrek.

(*Theo. Wassenaar* — ,,Diepte.'')

11. Opstel:—,,Drome.''

Hierdie boek word gedruk deur T. Maskew Miller in sy Standard-Pers, Kaapstad

A SELECTED LIST OF

T. MASKEW MILLER'S

Educational Works in Afrikaans

MASKEW MILLER SE KORTE GESKIEDENIS VAN SUID-AFRIKA.

(Afrikaanse Ediesie.) Met baie Illustrasies vir die gebruik van Skole. Deur **G. M. THEAL,** Litt.D., LL.D., en **THOS. YOUNG,** M.A. Met samewerking van die heer **F. W. REITZ,** Eks-President van die Oranje-Vrystaat, en President van die A.T.V. Die boek is in **Afrikaans** oorgesit deur laasgenoemde.

AN EDITION IN AFRIKAANS BY **EX-PRESIDENT REITZ** OF

SOUTH AFRICA.

(In the Story of the Nations Series). By the late **Dr. THEAL.**

MASKEW MILLER SE AARDRYKSKUNDE VOLGENS DIE NUWE SILLABUS VIR SUID-AFRIKAANSE SKOLE.

Deur **A. B. LAMONT,** M.A., B.Sc. Standerds IV. tot VI.

PRIMI GRADUS.

'n Boek vir die Eerste Jaar Gebaseer op die Nuutste Leerplan. Deur **THEODORE HAARHOFF,** Professor in die Klassieke Lettere, Uniwersiteit van die Witwatersrand, Johannesburg.

AN EDITION IN AFRIKAANS OF **INSPECTOR SKAIFE'S**

ELEMENTARY BIOLOGY.

By **I. J. JORDAAN,** B.A., Lecturer in Education, University of Cape Town.

AN AFRIKAANS EDITION OF

AN ELEMENTARY PHYSICS AND CHEMISTRY.

For Standards VI. and VIII. By **W. A. CLEGG,** B.Sc. (Victoria), and **LOUIS P. BOSMAN,** B.A., B.Sc., A.I.C., F.C.S., of the University of Cape Town.

MASKEW MILLER'S JUNIOR CERTIFICATE TESTS IN AFRIKAANS.

MASKEW MILLER'S MATRICULATION TESTS IN AFRIKAANS.

Both of the above useful aids are the work of **J. J. du PREEZ.** M.A., of the S.A.C. High School.

A SELECTED LIST OF

T. MASKEW MILLER'S

Educational Works in Afrikaans

MASKEW MILLER SE "NUWE PERFEKSIE"-REKENBOEK.

Vir Suid-Afrikaanse Skole. Deur **A. BLAIR,** B.A. Oorgesit in Afrikaans, deur **H. J. M. SCHEPERS,** B.A., van Philippolis, O.V.S. Standerds I. tot VI.

Standerd VII., in Afrikaans, oorgesit deur **I. W. v.d. MERWE,** M.A.

MASKEW MILLER SE REKENKUNDE JUNIOR SERTIFIKAAT.

Deur **A. BLAIR,** B.A., Prinsipaal, Middelbare Skool, Kaapstad. (Afrikaanse Vertaling deur **I. W. van der MERWE.**)

SKETSE UIT DIE GESKIEDENIS.

Deur **P. IMKER HOOGENHOUT,** B.A., en **P. H. v. d. VELDE** Deel I. en Deel II.

"Die Burger" sê: Laat ons die boekies ons kleintjies in die hande gee waar hulle nog nie meer gevorderde werke kan raadpleeg nie. Dit sal hulle seker laat dors naar meer kennis.

MASKEW MILLER SE NUWE MATRIKULASIE-GESKIEDENIS.

Deur **Eerw. W. H. EVANS.** Oorgesit in Afrikaans deur **B. J. DU TOIT,** B.A., agerende professor in Ekonomie, Uniwersiteit van Stellenbosch.

MASKEW MILLER SE GESKIEDENIS VIR JUNIOR SERTIFIKAAT.

Deur **PROF. J. EDGAR,** M.A.

Deel A. 'n Geskiedenis van Suid-Afrika vanaf die Europese volkplanting tot op die Unie. Oorgesit in Afrikaans deur **I. W. van der MERWE,** M.A.

Deel C. Moderne Geskiedenis tot 1713. Oorgesit in Afrikaans deur **A. C. SWANEPOEL,** M.A.

STANDARD TEXT BOOKS FOR SECONDARY SCHOOLS

ENGLISH

Maskew Miller's "Perfected" English Manual. Standard VII. By **Thomas Palmer,** M.A., LL.B.

Maskew Miller's Junior Certificate English Course. By **Thomas Palmer,** M.A., LL.B.

Maskew Miller's Matriculation English Course. 1922 edition, with chapters dealing with Précis-Writing, Prosody, Style, Diction, etc. By **Thomas Palmer,** M.A., LL.B.

Maskew Miller's University Tests. English. By **Thomas Palmer,** M.A., LL.B. For Junior Certificate and Matriculation Examination.

The South African Brigade in France. By **John Buchan.** Abridged edition for Schools.

Lady Duff Gordon's Letters. Abridged for Schools, by **H. J. Anderson,** M.A., Inspector of Schools.

Lady Anne Barnard's South Africa a Century Ago. Abridged for Schools by **H. J. Anderson,** M.A., Inspector of Schools.

HISTORY

The Expansion of Europe. Part I. By **Prof. J. Edgar,** M.A. 1921 edition revised.

In en Buiten Europa. A translation of the above into Dutch.

In the Press. **The New History Syllabus for Standards VII. and VIII.** By **Professor John Edgar,** M.A. Section A.: A History of South Africa from European Settlement to the Union. Section B.: General History to the Renaissance. Section C.: Modern History to 1713. An edition of Section A. **in Afrikaans** by Mr. I. Z. v. d. Merwe, M.A., of the S.A.C. High School, and of Section C. by A. C. Swanepoel, M.A., of the Secondary School, Philipstown.

Maskew Miller's New Matriculation History Course. By the **Rev. W. H. Evans,** B.A. 2 Parts. With Maps.
Also an edition in Afrikaans.

Maskew Miller's University Tests. History. Junior Certificate and Matriculation.

LATIN

Primi Gradus; being a first year's work in Latin through the medium of Afrikaans. By **Theo. Haarhoff,** M.A.

Maskew Miller's First Course in Latin. Covering the work for Standards VII. and VIII. By **Thomas Palmer,** M.A., LL.B.

Maskew Miller's Junior Latin Reader. By **J. G. R. Lewis,** M.A.

Maskew Miller's Matriculation Latin Reader. By **J. G. R. Lewis,** M.A.

Maskew Miller's Latin Unseens (Abridged Edition). By **J. G. R. Lewis,** M.A.

Synopsis of Latin Syntax. By **A. H. J. Bourne,** M.A.

Maskew Miller's University Examination Tests. Latin. By **Thos. Palmer,** M.A., LL.B. Junior Certificate Examination and Matriculation Examination.

STANDARD TEXT BOOKS
FOR SECONDARY SCHOOLS

ARITHMETIC

Maskew Miller's "New Perfected" Arithmetic. By **A. Blair,** B.A. Standard VII. Also in Afrikaans.

Maskew Miller's Junior Certificate Arithmetic for S.A. Schools. By **A. Blair,** B.A. New edition to cover the New Secondary School Course.

Maskew Miller se Junior Sertificaat Rekenboek voor Suidafrikaanse Schole. Deur **A. Blair,** B.A. Oorgezit in Afrikaans deur I. W. van der Merwe, B.A.

Maskew Miller's Junior Certificate Examination Tests. By **Thos. Palmer,** M.A., LL.B. Arithmetic.

MATHEMATICS

Maskew Miller's Course of Geometry. Prepared to meet the requirements of the New Secondary School Course. Standards VII. to X. By **Thos. Palmer,** M.A., LL.B.

Maskew Miller's Complete Course of Algebra for the Secondary School Course. By **Thomas Palmer,** M.A., LL.B.

Maskew Miller's Matriculation Trigonometry. By **E. George,** B.A., F.C.S. Including the Official University Logarithmic Tables.

Maskew Miller's University Tests. By **Thomas Palmer,** M.A., LL.B.

Matriculation Tests. I. Algebra and Arithmetic.

Matriculation Tests. II. Geometry and Trigonometry.

Algebra Tests for Standard B. (VII.). By **Eleanor Hobden.**

Maskew Miller's Junior Certificate Examination Tests. By **Thos. Palmer,** M.A., LL.B. Algebra, Arithmetic, and Geometry.

GEOGRAPHY

Maskew Miller's Junior Certificate Geography for South African Schools. Europe and Africa, and Physical and Practical Geography. By **A. B. Lamont,** M.A., B.Sc. Standards VII. and VIII.

Maskew Miller's Elementary Physical Geography. By **Marie Hartill.** Parts I. and II.

T. MASKEW MILLER, Cape Town

Ander Suksesvolle Publikasies

Van T. MASKEW MILLER.

MASKEW MILLER se

Afrikaanse Grammatika.

Deur M. C. BOTHA, M.A.,
Professor in Nederlands en Afrikaans aan die Uniwersiteit van Kaapstad; *en*

J. F. BURGER, M.A.,
Lektor in Opvoedkunde aan die Uniwersiteit van Kaapstad.

TWEDE DRUK.

MASKEW MILLER se

Afrikaanse Styloefeninge.

DEUR
Prof. M. C. BOTHA, M.A., en J. F. BURGER, M.A.

MASKEW MILLER'S

Grammar of Afrikaans.

For *ENGLISH-SPEAKING STUDENTS.*

By Prof. M. C. BOTHA, M.A.,
Professor of Nederlands and Afrikaans, University of Cape Town,

and J. F. BURGER, M.A.
Lecturer in Education, University of Cape Town.

SECOND EDITION (completing 20,000).

MASKEW MILLER'S

Afrikaans Exercises.

For *SECONDARY SCHOOLS.*

Being a Supplementary Volume of Exercises to the above
By J. REYNOLDS, M.A., of S.A. High School.